

Paliativní přístup v sociálních službách

PhDr. Mgr. Jakub Jestřáb, MBA

lektor Institutu vzdělávání APSS

certifikátor paliativního přístupu APSS

info@jakubjestrab.cz

PROČ: paliativní přístup

- **nezbytná systematická implementace:**
 - vychází z praxe a demografie - **přírozený rozvoj kvality** služeb,
- **strategické vedení a implementace:**
 - **management** jako klíčový aktér změn - provázání napříč procesy,
- **kontinuita a měřitelnost:**
 - jasně definované postupy a odpovědnost:
 - přinášejí **transparentnost a jistotu** pro klienty, rodiny i zřizovatele.

JAK: certifikace paliativního přístupu APSS

- odborná pracovní skupina APSS (r. 2014-2016):
 - inspirace švýcarským modelem „Qualität in Palliative Care“,
- zaměření na **systemovou změnu**:
 - nejen **hodnocení kvality**, ale **nástroj řízení péče**,
 - odborná **zpětná vazba** a podpora implementace.

Více informací:

<https://www.apsscr.cz/projekty/cesko-svycarska-spoluprace-paliativni-pece>

Integrace přístupu

- **strategické řízení a systémová implementace:**
 - přístup pevně ukotvený ve strategickém řízení organizace:
 - jasná **odpovědnost, kompetence a monitorovací mechanismy,**
- **kontrola kvality a ověřitelnost:**
 - nastavená **měřitelná kritéria** a auditní procesy:
 - prokazatelné naplňování podporují transparentnost,
- **dlouhodobá udržitelnost a rozvoj:**
 - **evaluace, zpětná vazba, vzdělávání a týmová odpovědnost.**

Domov pro seniory Krásné Březno,
příspěvková organizace

CENTRUM SLUŽEB PRO SENIORY
KYJOV, příspěvková organizace
Strážovská 1095/1, 697 01 Kyjov

Personalizované (individuální) plánování

- **plán péče reflektující osobní hodnoty:**

- zahrnuje **priority, hodnoty a preference**:
 - vychází vždy z **představ klienta**, které se průběžně vyvíjejí a mohou se měnit,

- **stojí na právním a etické rámci:**

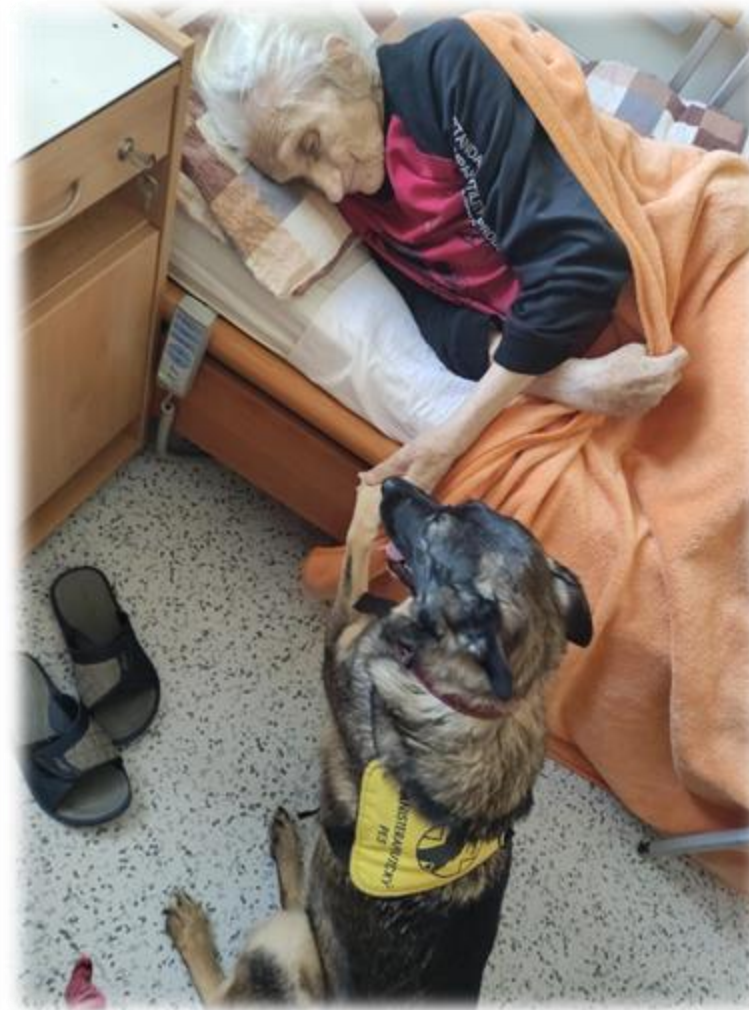
- stěžejní je pro nás **respekt k autonomii**, tj. rozhodování klienta:
 - práce s **dříve vysloveným přáním, předběžným prohlášením** atp.

 Důstojná péče začíná tam, kde vidíme člověka, ne jen jeho prognózu.
Plánování dává jistotu, že potřeby, přání a hodnoty budou skutečně respektovány.

DOMOV BOŽICE,
příspěvková organizace

www.vyrocnikongres.cz

**Výroční kongres
APSS ČR**

ASOCIACE POSKYTOVATELŮ
SOCIÁLNÍCH SLUŽEB ČR

Domov pro seniory Krásné Březno,
příspěvková organizace

www.vyrocnikongres.cz

Výroční kongres
APSS ČR

Městský ústav
sociálních služeb Jirkov

www.vyrocnikongres.cz

Výroční kongres
APSS ČR

Respektování práv klientů

- **důstojnost a sebeurčení v péči:**

- uplatňování přístupů podporujících nezávislost:
 - jasná **odpovědnost, kompetence a monitorovací mechanismy,**

- **právní jistoty a ochrana zájmů klienta:**

- jasně definované procesy pro **ochranu práv** a prevenci jejich porušení:
 - nelze jej omezit pouze okrajově na SQSS č. 2.

 Práva klienta nejsou jen teorie:

musí být vidět v každém rozhodnutí, v transparentnosti i v tom, jak komunikujeme.

Lékařská podpora a MLT spolupráce

- **dostupnost lékařské péče a podpory v rozhodování:**
 - **lékař-specialista** je klíčovým partnerem při plánování a vedení péče:
 - péče probíhá **pružně podle aktuálních potřeb klienta**,
 - **efektivní zapojení do multidisciplinárního týmu:**
 - lékař je **aktivním členem MDT**:
 - přináší medicínskou expertizu do ošetrovatelské a přímé péče.
- **Tým bez lékaře ztrácí oporu, lékař bez týmu přehled**
– spolupráce je klíčem k péči, která má smysl, strategii i výsledky.

Koordinace a komunikace v týmu

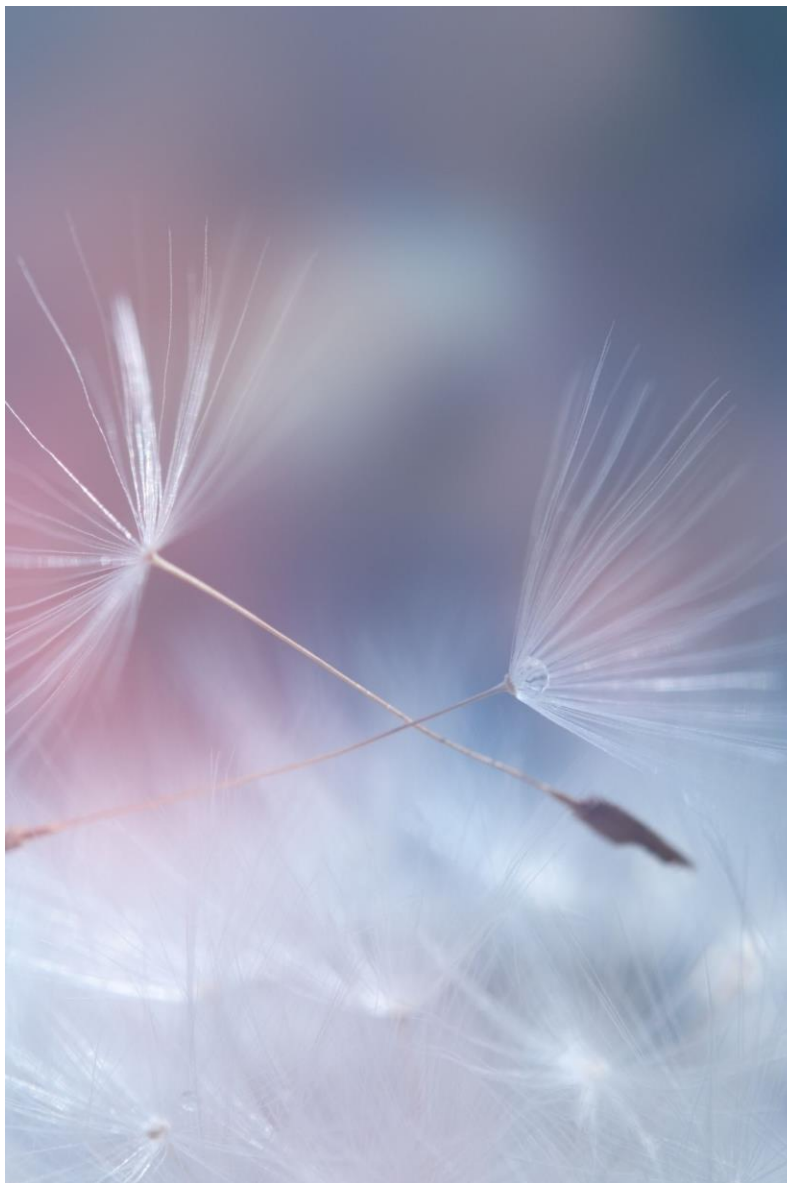

- **řízení spolupráce:**
 - pověřený pracovník koordinuje **tok informací**:
 - struktura předávání je nastavena tak, aby nic nezůstalo „mezi řádky“,
- **návaznost péče napříč institucemi:**
 - jasně popsané **postupy při hospitalizaci/návratu klienta**:
 - funkční napojení na **mobilní hospic a další externí partner**,
- **sdílení a komunikace:**
 - pravidelné porady MDT jako nástroj řízení kvality,
 - využívání **sdílené dokumentace a digitálních platforem**.

Podpora pracovníků

- **komplexní podpora týmů:**
 - systém zaměřený na zvládání **psychické i fyzické náročnosti**:
 - **dostupné interní konzultace, supervize a sdílení zkušeností** v týmu,
- **průběžné vzdělávání:**
 - systematické školení pracovníků v oblasti paliativní péče:
 - seznámení i **provozních zaměstnanců** se základními principy péče,
- **zapojení a podpora dobrovolníků:**
 - jasně nastavené podmínky výběru a adaptační proces,
 - smluvní a pojišťovací zajištění dobrovolnické činnosti.

ZÁKLADY PALIATIVNÍ PÉČE

- Vymezení pojmu paliativní péče, cílová skupina pro poskytování paliativní péče, rozdělení paliativní péče: objasnění paliativní péče u nás a ve světě včetně stanovení limitů pro poskytování péče v přirozeném prostředí.
- Předpoklady pro poskytování paliativní péče v sociálním zařízení, hlavní úkoly pracovníků v péči o umírající: úkoly v péči o umírající v rámci multidisciplinárního týmu na udržení co nejvyšší míry komfortu klienta v terminálním stádiu .
- Specifika poskytování paliativní péče, péče o tělesné symptomy a obtíže: odchylky v péči o umírající týkající se alternativy ve výživě, v péči o pokožku či v péči o vyprazdňování, péči o dyskomfort klienta atd.
- Psychologické aspekty péče, komunikace s umírajícím, duchovní a sociální dimenze péče, etické a právní aspekty v paliativní péči: poskytování péče nejen po stránce biologické, ale také v oblasti psycho - sociální a spirituální jako nedílnou součástí paliativní péče.

INSTITUT VZDĚLÁVÁNÍ APSS ČR

Vančurova 2904, 390 01 Tábor

Tel. 724 940 126

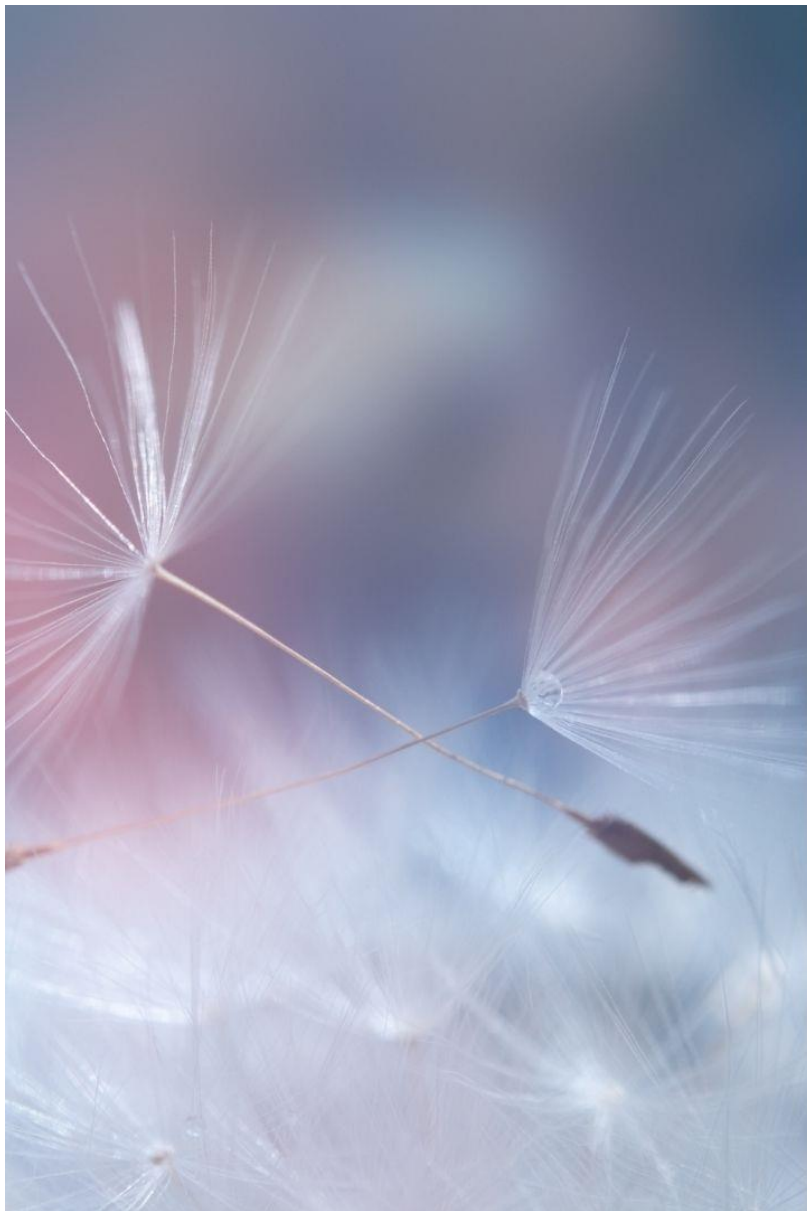
E-mail: institut@apsscr.cz

www.institutvzdelavani.cz

**Výroční kongres
APSS ČR**

www.vyrocnikongres.cz

KOMUNIKACE V PÉČI O UMÍRAJÍCÍ

Sociální péče zahrnuje i řadu klientů v závěru svého života, proto svým pracovníkům umožňuje vzdělávání v tomto tématu. Ti pracovníci, kteří již buď prošli základním vzděláním nebo mají větší praktické zkušenosti v této oblasti, budou mít prospěch z kurzu, který se zabývá zejména tolik žádanou problematikou komunikace s umírajícími osobami a případně s jejich blízkými. Vycházíme z toho, že komunikace s člověkem ohroženým na životě, je velmi obtížná a vyžaduje řadu podmínek na straně prostředí i na straně pečující osoby. I přes náročnost tématu je rozhovor s umírajícím vrcholem paliativní péče, proto je zásadní se jí učit především k prospěchu klienta.

- **Paliativní minimum**
- **Komunikace v paliativní péči obecně**
- **Komunikace s klientem a jeho rodinou**
- **Truchlení a možnosti péče o pozůstalé**

INSTITUT VZDĚLÁVÁNÍ APSS ČR

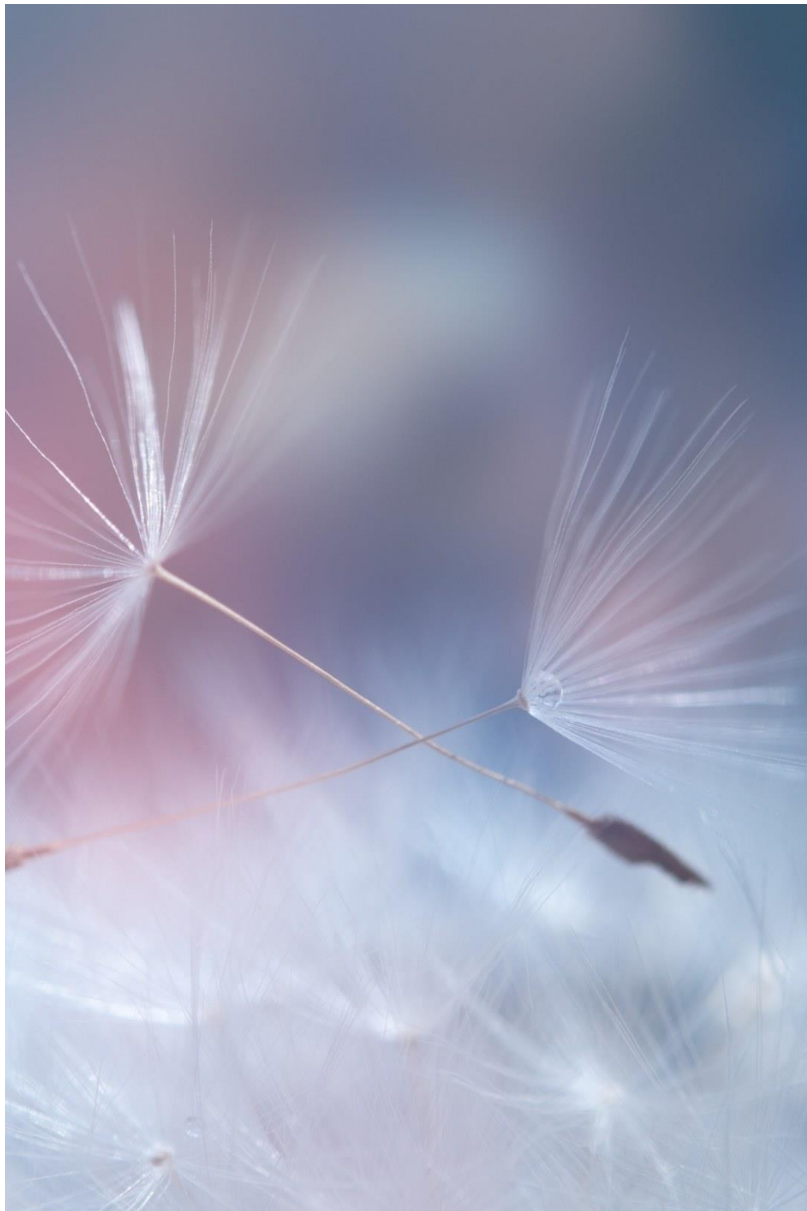
Vančurova 2904, 390 01 Tábor

Tel. 724 940 126

E-mail: institut@apsscr.cz

www.institutvzdelavani.cz

POKOJNÁ SMRT

AKCEPTACE A ZÁKLADY KOMUNIKACE

Pracovníci sociálních služeb, zejména služeb pobytových, se při své práci často setkávají s umíráním a smrtí. Nikdo se nemůže na smrt zcela připravit, nelze se s ní smířit ani ji ignorovat, je a bude součástí našich životů, je a bude součástí sociální péče. Absolvováním tohoto semináře se však můžete na tento složitý a psychicky náročný proces připravit.

- **Proměna pohledu na smrt v historickém kontextu.**
- **Představení konceptu paliativní péče.**
- **Jak se vyrovnat se smrtí kolem sebe, jak o smrti a umírání mluvit, základy psychohygieny, jak pracovat se strachem ze smrti.**
- **Koncept spirituálního doprovázení.**
- **Základní zásady práce s rodinou umírajícího.**
- **Nastínění nejčastějších etických otázek souvisejících s umíráním a smrtí. Role rituálů ve vztahu ke smrti.**

INSTITUT VZDĚLÁVÁNÍ APSS ČR

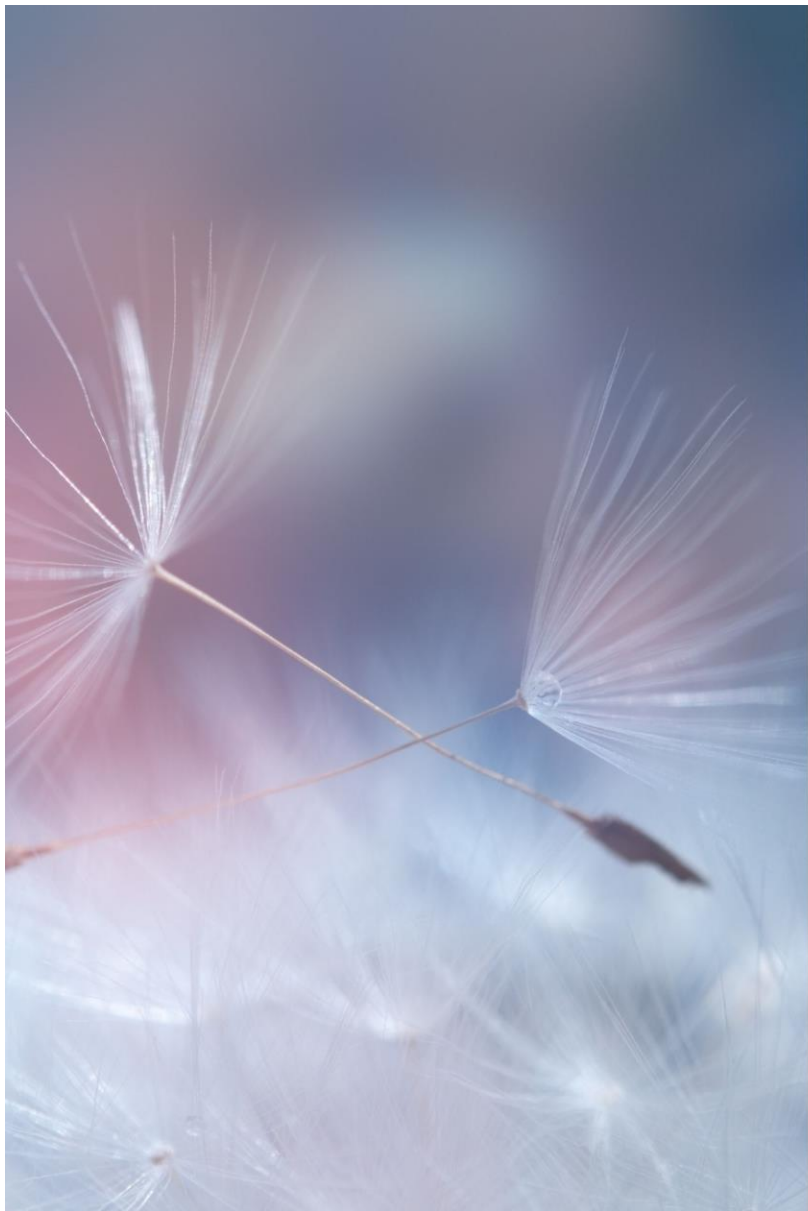
Vančurova 2904, 390 01 Tábor

Tel. 724 940 126

E-mail: institut@apsscr.cz

www.institutvzdelavani.cz

PALIATIVNÍ PÉČE V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ POMEZÍ

Komparace stěžejních poznatků k paliativní péči

- paliativní péče a její indikace, základní principy, organizace paliativní péče (péče o klienta i organizaci)

Vybraná etická dilemata

- právo na informace, neprospěšná léčba, eutanázie (důvody k žádosti + argumenty pro a proti), distanace, paliativní sedace (+ proč není paliativní sedace eutanázie)

Když se život chýlí ke konci

- změny v prožívání a tělesné změny, poslední chvíle, co je to vlastně smrt, prožívání smrti, bezprostředně po smrti, péče o mrtvé tělo

Vybrané aspekty přímé péče

- vymezení pojmu „doprovázení“ v kontextu paliativní péče, plán péče v závěru života, rozhovor o budoucí péči, dříve vyslovená přání, uspokojování biologických potřeb, symptomatologie, vč. zvládání negativních dopadů symptomů (bolest a únava, dušnost, nechutenství, zvracení, hydratace, vyprazdňování, maligní rány, zmatenost a neklid, sexualita)

INSTITUT VZDĚLÁVÁNÍ APSS ČR

Vančurova 2904, 390 01 Tábor

Tel. 724 940 126

E-mail: institut@apsscr.cz

www.institutvzdelavani.cz

Zapojení blízkých osob

- **podpora aktivního zapojení do péče:**

- podmínky umožňující **smysluplnou a přirozenou účast blízkých**,
- praktická i emoční podpora pro usnadnění jejich zapojení.,

- **komplexní podpora blízkých osob:**

- pravidelné poskytování **informací, nástrojů a podpory**,
- možnost **psychologické a duchovní pomoci** pro rodiny klientů,

- **přítomnost blízkých a podpora v truchlení:**

- umožnění **přítomnosti** blízkých v klíčových okamžicích péče,
- zajištění **vhodného zázemí pro blízké**,
- systém **podpory během truchlení** včetně kontaktů na krizové a odborné služby.

Kultura rozloučení

- **důstojné rozloučení:**

- podpora klienta při organizaci posledního rozloučení dle jeho představ,
- možnost účasti rodiny, spolubydlících i pečujícího personálu,
- respekt k rituálům a podpora významu rozloučení,

- **standarty zacházení se zemřelým:**

- jasně definované a závazné postupy péče o tělo,
- spolupráce s pohřební službou pro zajištění důstojného převozu těla,

- **podpora v truchlení a reflektivní rituály:**

- vzpomínková setkání a možnost uctění památky,
- transparentní komunikace o úmrtí vůči klientům i personálu.

DOMOV PRO SENIORY
Kamenec

www.vyrocnikongres.cz

Výroční kongres
APSS ČR

www.vyrocnikongres.cz

**Výroční kongres
APSS ČR**

DOMOV BOŽICE,
příspěvková organizace

www.vyrocnikongres.cz

**Výroční kongres
APSS ČR**

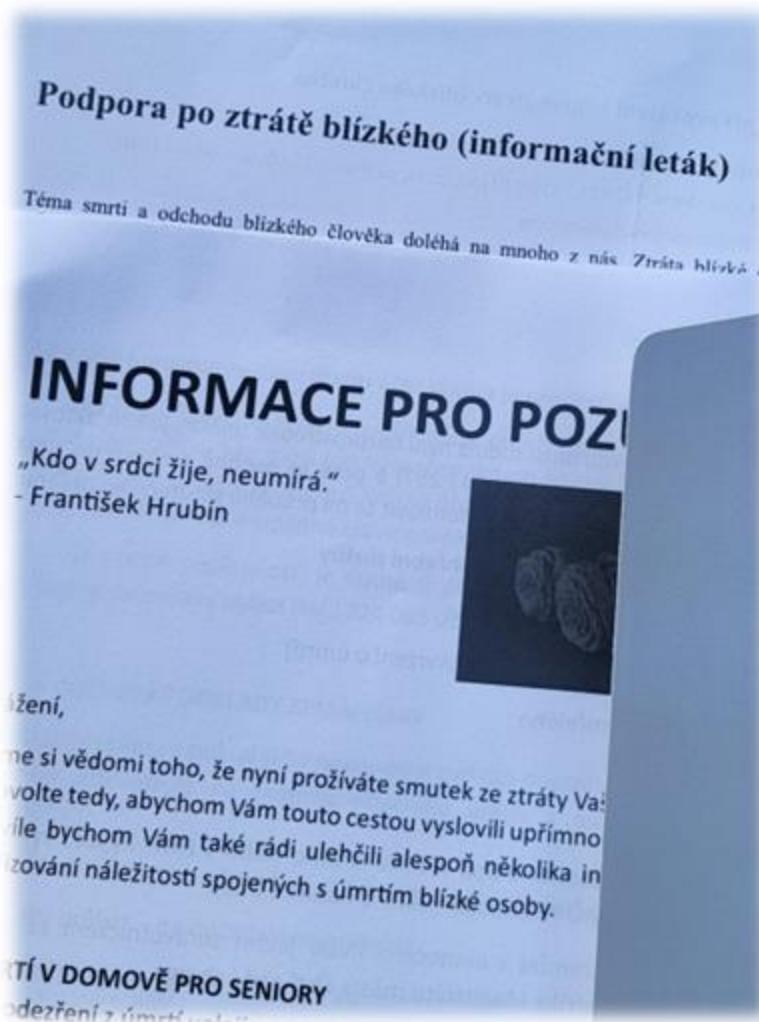
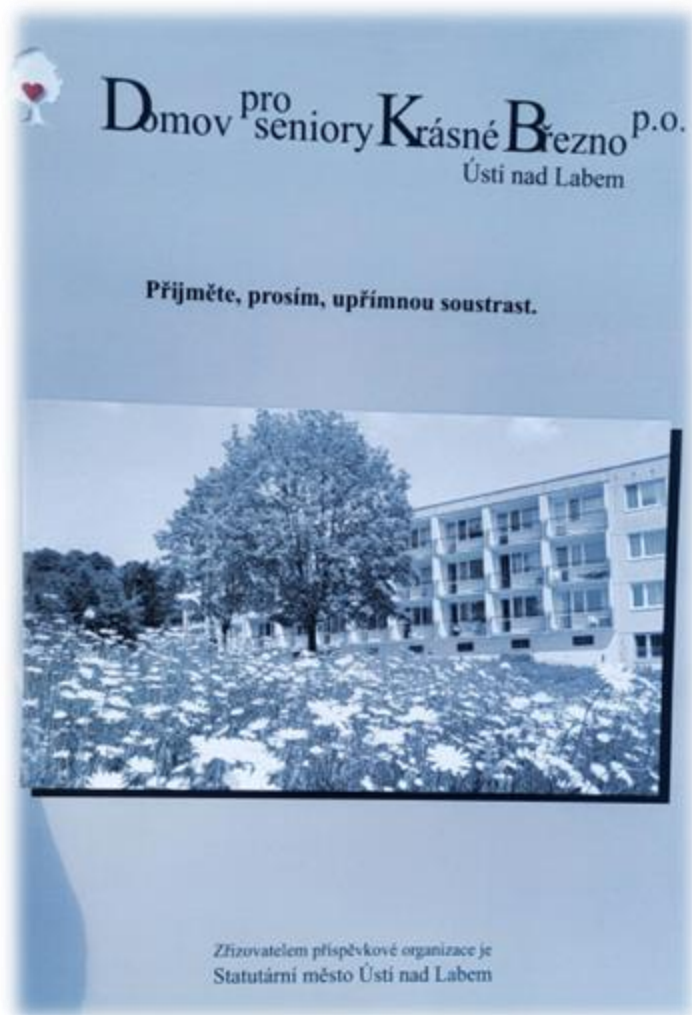
 CENTRUM SLUŽEB PRO SENIORY
KYJOV, příspěvková organizace
Strážovská 1095/1, 697 01 Kyjov

www.vyrocnikongres.cz

**Výroční kongres
APSS ČR**

Domov pro seniory Krásné Březno,
příspěvková organizace

www.vyrocnikongres.cz

Výroční kongres
APSS ČR

Není důležité, co udělá život s námi, ale co uděláme my se životem.

Podpůrné konzultace

- představují **odbornou metodickou pomoc** při zavádění přístupu,
- **konzultace s certifikátorem** – metodická a procesní podpora:
 - pomoc nastavit systém paliativní péče v souladu s certifikačními kritérii:
 - analýza, metodické vedení, práce s kritérii, nastavení opatření, ...,
- **konzultace s lékařem** – klinická a odborná supervize:
 - podpora zdravotnického personálu v integraci do klinické praxe:
 - konkrétní postupy, doporučení k léčbě symptomů, role a diskuze kazuistik.

„Naplňme dny životem a ne jen život dny.“

- Marie Svatošová

PhDr. Mgr. Jakub Jestřáb, MBA

lektor Institutu vzdělávání APSS

certifikátor paliativního přístupu APSS

info@jakubjestrab.cz